Р Е П У Б Л И К А С Р Б И Ј А
О П Ш Т И Н А В Е Л И К О Г Р А Д И Ш Т Е

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ

- РАНИ ЈАВНИ УВИД -

Велико Градиште, март 2019. године

САДРЖАЈ

УВОД 2
1. ОПИС ГРАНИЦА ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА 3
2. КРАЋИ ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА 4
3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА 8
4. ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА 10
5. ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА 11
6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА 12
7. ГРАФИЧКИ ПРИЛОГ 13

УВОД

Приступа се изради Просторног плана општине Велико Градиште (у даљем тексту: Просторни план), на основу Одлуке о изради Просторног плана општине Велико Градиште („Службени гласник Општине Велико Градиште”, бр. 14/17) (у даљем тексту: Одлука).

Планирање, коришћење, уређење и заштита простора Просторног плана заснивaће се на принципима уређења и коришћења простора утврђеним чланом 3. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 - УС, 132/14, 145/14 и 83/18), начелима заштите и одрживог коришћења природних ресурса, вредности и добара утврђених чланом 5. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 – исправка и 14/16), начелима о управљању водама, у складу са чланом 25. Закона о водама („Службени гласник РС", бр. 30/10, 93/12 и 101/16), Закона о културним добрима („Службени гласник РС”, бр. 71/94, 52/11 – др. закон и 99/11 – др. закон), Закону о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-одлука УС и 14/16), Правилнику о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, бр. 64/15), Националној стратегији одрживог коришћења природних ресурса и добара ("Службени гласник РС", број 33/12) и другим законским и подзаконским актима и документима Републике Србије којима се уређује ова област.

Просторни план ће садржати детаљну разраду, као и правила уређења, грађења и коришћења, заснована на планској, студијској и другој документацији, резултатима досадашњих истраживања и важећим документима у Републици Србији.

У складу са Одлуком општине бр. 350-61/2017-01-1, и након спроведеног поступка јавне набавке (одлука о додели уговора бр. 404-260/8/2018-01-3 од 13.12.2018.г), обрађивач Просторног плана је Универзитет у Београду - Географски факултет из Београда (уговор бр. 404-260/13/2018-01-3 од 23.01.2019.г).

1. ОПИС ГРАНИЦА ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА

Просторни план обухвата административно подручје општине Велико Градиште, која се налази у Браничевској области, у региону Источне Србије.

Територија општине Велико Градиште простире се на површине од 344 km^2 и према последњем попису становништва из 2011. године броји 17.610 становника.

Уз општински центар, Велико Градиште, општина има још 25 насеља (кататарских општина), и то: Кусиће, Трибороде, Пожежено, Царевац, Кумане, Камијево, Печаница, Средњево, Тополовник, Мајиловац, Сираково, Курјаче, Рам, Бискупље, Острово, Гарево, Десине, Дољашница, Ђураково, Љубиње, Макце, Чешљева бара, Поповац, Кисиљево и Затоње.

Редни број	Насеље - катастарска општина	Површина km^2	Број стновника 2011. г.
1	Бискупље	8,97	389
2	Велико Градиште	18,35	5.825
3	Гарево	6,97	201
4	Десине	16,79	519
5	Дољашница	10,63	304
6	Ђураково	6,75	235
7	Затоње	22,04	623
8	Камијево	7,31	299
9	Кисиљево	14,10	552
10	Кумане	11,36	324
11	Курјаче	20,77	733
12	Кусиће	14,06	686
13	Љубиње	11,04	270
14	Мајиловац	15,54	788
15	Макце	19,35	820
16	Острово	11,25	264
17	Печаница	12,22	328
18	Пожежено	21,32	650
19	Поповац	4,25	162
20	Рам	12,04	255
21	Сираково	19,37	604
22	Средњево	9,17	468
23	Тополовник	17,11	832
24	Трибороде	8,03	457
25	Царевац	15,73	744
26	Чешљева Бара	9,37	278

Табела 1. Списак насеља -катастарских општина

2. КРАЋИ ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА

2.1. Закон о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС”, бр. 88/10)

Коришћење пољопривредног земљишта - Основни циљ је заштита екосистемских, агроеколошких, економских, пејзажних, социокултурних и других важних функција пољопривредног земљишта, упоредо с унапређивањем просторно-хетерогених услова за производњу квалитетних пољопривредно-прехрамбених производа.

Шуме и шумско земљиште - Основни циљ управљања шумама у шумским подручјима је одрживо (трајно) газдовање шумама, што подразумева управљање и коришћење шума и шумског земљишта на такав начин и у таквом степену, да се очува биодиверзитет, а продуктивност, обнављање, виталност и потенцијал шума да се доведу на ниво којим би се задовољиле одговарајуће еколошке, економске и социјалне потребе и данашње и будућих генерација, како на локалном, тако и на националном нивоу, водећи рачуна да се при том не угрозе и оштете неки други екосистеми.

Воде и водно земљиште - Основни циљ је интегрално уређење, заштита и коришћење вода на подручју Општине, третираног као јединствени водопривредни простор.

Минералне сировине - Основни циљ је строго контролисано, планско, одрживо и економично коришћење минералних сировина и подземних вода, уз адекватне мере заштите, како би се постигла конкурентност на домаћем и светском тржишту.

Обновљиви извори енергије - Основни циљ је значајније повећање учешћа ОИЕ у енергетском билансу, уз поштовање принципа одрживог развоја.

Заштита и унапређење квалитета животне средине - Основни циљ је заштита и унапређење животне средине као основа уравнотеженог развоја, коришћења и уређења простора Републике Србије - заустављање даље деградације, превентивна заштита од свих планираних активности које могу угрозити постојећи квалитет природне и животне средине, уз санацију и ревитализацију угрожених подручја.

Приоритетно културно подручје које треба да ужива посебан третман, без обзира на статус у оквиру службе заштите је тврђава Рам у приобаљу Дунава.

Становништво, насеља и социјални развој - Основни циљ је ублажавање негативних тенденција демографског развоја Републике Србије које би се остварило кроз пораст нивоа плодности и позитиван миграциони биланс и достизање нивоа простог обнављања становништва (стационарне популације) у дужем временском периоду.

У мрежи насеља и функцији центара основни циљ је да просторно-функционални развој Републике Србије буде заснован на моделу функционалних урбаних подручја која ће бити инструменти уравнотеженог или подношљиво неуравнотеженог просторног развоја Републике Србије. Општина Велико Градиште припада функционално урбаном подручју Пожаревца, заједно са Малим Црнићем и Жабарима.

Основни циљеви социјалног развоја су: постизање социјалне једнакости и кохезије у доступности и квалитету услуга од општег интереса и промовисање друштвене солидарности као основне друштвене вредности за унапређење добробити социјално рањивих и осетљивих друштвених група; унапређење услуга од општег интереса у подручјима ниске доступности услуга; јачање људских ресурса и оспособљавање локалних заједница за унапређење услуга од општег интереса; унапређење јавног здравља уједначавањем услова основне заштите и здравственог просвећивања (промовисање здравих стилова живота) и смањењем здравствених ризика, нарочито у подручјима натпросечне социо-економске угрожености.

Привреда - Основни циљ је јачање позиције и привредне конкурентности Републике Србије и њених регионалних целина на принципима одрживог развоја и веће територијалне кохезије.

Просторна дистрибуција и организација пољопривреде - Основни циљ управљања просторном дистрибуцијом и организацијом пољопривреде је остваривање одговарајућег обима и асортимана сигурне понуде квалитетне хране и сировина за развој конкурентне прерађивачке индустрије, у складу са територијално хетерогеним природним и социоекономским погодностима и ограничењима. Подручје Општине Велико Градиште припада браничевској зони са развијеним ратарством и мешовитим сточарством.

Просторни развој туризма - Основни циљ просторног развоја туризма је просторно-еколошка подршка остваривању концепта одрживог развоја туризма, компромисним интегрисањем принципа и стратешких, планских и програмских докумената развоја туризма, заштите и уређења туристичких простора, уз оптимално задовољавање социјалних, економских, просторно-еколошких и културних потреба националног и локалног нивоа, интереса тржишта и услова прекограничне и међународне сарадње.

Путна мрежа и објекти - У периоду после 2014. године планира се активност на коридору државног пута I реда Београд - Пожаревац - Велико Градиште - Голубац - Доњи Милановац - Ђердап I (Румунија).

Електронске комуникације - Основни циљ даљег развоја ове области је изградња и организација савремене електронске комуникационе мреже и доступност универзалног сервиса (који мора да обухвата и универзални широкопојасни сервис) у сваком домаћинству.

Енергетика - Два основна циља реформе енергетског система су обезбеђивање сигурности и економичности снабдевања привреде и становништва енергијом и успостављање нових квалитетних услова рада, пословања и развоја у производњи и потрошњи енергије, који ће подстицајно деловати на привредни развој, заштиту животне средине и интеграцију у регионално и европско тржиште енергије.

Водопривреда и водопривредна инфраструктура - Основни циљ је оптимизација интегралних водопривредних система на јединственом водопривредном простору Републике Србије и усклађивање њиховог развоја са циљевима очувања животне средине и других корисника простора.

Коришћење земљишта и земљишна политика- Велико Градиште је у зони интензивног и умереног загађивања земљишта услед примене агротехничких мера. Налази се у близини зоне интензивне деградације литосфере, а загађење проузроковано аутомобилским саобраћајем представља мање загађење. Подручје карактеришу природно-антропогени и делимично антропогено-природни екосистеми, али се налази у близини подручја изузетних природних вредности од посебног националног значаја.

2.2. Уредба о утврђивању Регионалног просторног плана Подунавског и Браничевског управног округа („Службени гласник РС", бр. 8/15)

Подручје Регионалног просторног плана Подунавског и Браничевског управног округа обухвата целу територију општине Велико Градиште.

Циљ доношења Просторног плана је утврђивање дугорочне концепције развоја, организације, уређења, заштите и коришћења подручја Просторног плана; рационално коришћење и очување пољопривредног земљишта, водних и осталих природних ресурса; развој, изградња и реконструкција инфраструктурних система и објеката јавних служби; развој мреже насеља; развој и размештај секундарних и терцијарних делатности на планском подручју; обезбеђење саобраћајне, економске, социјалне и других облика интеграције планског подручја и ширег окружења; заштита и унапређење животне средине, заштита природних и непокретних културних добара и заштита биодиверзитета.

2.3. Уредба о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (Паневропски коридор VII) („Службени гласник РС", бр. 14/15)

Подручје Просторног плана подручја посебне намене међународног пловног пута Е80 - Дунав (Паневропски коридор VII) обухвата делове територија седам градова и седамнаест општина, при чему на подручју просторног плана општине Велико Градиште обухвата целе катастарске општине: Рам, Затоње, Кисељево, Велико Градиште, Пожежено и Острово.

Циљ доношења Просторног плана подручја посебне намене међународног пловног пута Е80 - Дунав (Паневропски коридор VII) је: утврђивање дугорочне концепције заштите, уређења и одрживог развоја подручја посебне намене; унапређење укупног саобраћајног положаја Републике Србије; унапређење услова за одвијање водног саобраћаја као фактора развоја; утврђивање просторних, технолошких и функционалних веза Коридора VII са непосредним окружењем, као и положај, уређење и коришћење објеката и површина у Коридору; примена међународних стандарда и обавеза у домену водног саобраћаја, заштите од поплава, заштите од пожара и осталих видова заштите у ванредним ситуацијама, заштите животне средине и очувања и валоризације природног и културног наслеђа; развој туризма и валоризација природних ресурса; усклађивање развоја дунавског коридора са планским одредницама које проистичу из интегралног планирања Подунавља у ширем европском контексту.

2.4. Уредба о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене Костолачког угљеног басена („Службени гласник РС", бр. 1/13)

Подручје Просторног плана подручја посебне намене Костолачког угљеног басена обухвата целе катастарске општине Сираково, Мајиловац и Курјаче у општини Велико Градиште.

Циљ доношења Просторног плана подручја посебне намене Костолачког угљеног басена је утврђивање концепције, планских решења, режима и услова коришћења, организације, уређења и заштите простора којима се обезбеђује рационална експлоатација лежишта лигнита у Костолачком угљеном басену; рационално коришћење, заштита и очување пољопривредног земљишта, водних и других природних ресурса, природних и непокретних културних добара; равномернији територијални развој, уз неутралисање или ублажавање еколошких и социо-економских негативних последица експлоатације; утврђивање динамике и услова пресељења становништва, измештања насеља, инфраструктурних система, привредних и других објеката; утврђивање прихватљивог режима изградње и уређења простора до почетка експлоатације лежишта лигнита, као и технолошких, еколошких и просторних услова за обнављање оштећеног и деградираног земљишта, животне средине и предела по завршетку експлоатације; усмеравање развоја насеља, саобраћајних и осталих инфраструктурних система и активности на подручју лигнитског басена.

3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Општина Велико Градиште припада функционалном подручју Града Пожаревца, уз Голубац, Жабаре, Жагубицу, Кучево, Мало Црниће и Петровац на Млави.

Границе општине Велико Градиште наслањају се на подручје општина Голубац, Кучево, Мало Црниће и Пожаревац, а са Румунијом граница иде реком Дунав. Нова Молдава је најближи гранични прелаз. Река Дунав дугорочно посматрано, у саобраћајном погледу (Паневропски коридор VII) може да представља главну компаративну предност овог подручја, јер се ради о међународном воденом путу који би у перспективи требало више да добије на значају, и пружа првенствено шансу за развој туризма.

Са суседним општинама везују је друмске саобраћајнице магистралног и регионалног значаја преко којих је могуће повезивање са коридором X, као и железничка пруга до Бора и Мајданпека, која је од секундарног значаја, јер није директно повезана са обалом Дунава.

Целина општине Велико Градиште је у функционалном и програмском смислу дефинисана као интегрална целина састављена од три зоне, које са својим општинским, субопштинским, локалним центрима, али и викенд насељима чине специфичну мрежу насеља.

ПОДУНАВСКА ЗОНА – чине је атари насеља уз Дунав: Рам, Затоње, Острово, Пожежена, Кусиће и само Велико Градиште као општински центар, са Сребрним Језером и туристичким насељем Бели Багрем, као и и викенд насеље Калиновчић.

Подзона центар општине - седиште општине, насеље Велико Градиште у Подунавској зони, у коме је претежно развијен секундарни и терцијарни сектор делатности и чини доминантни центар развоја Општине.

Подзона туристичких комплекса Бели багрем – којој припадају Сребрно језеро, викенд насеље Бели Багрем, и окружење плански већ намењено развоју спортско рекреативних и туристичких садржаја. Функционално овој подцелини Подунавске зоне припадају и Острово и ободна насеља уз Сребрно језеро. Посебан центар у овој подзони је насеље Бели Багрем са свим својим садржајима, а центар у настајању је комплекс Силвер Лаке.

МАИЛОВАЧКА ЗОНА која се простире долином паралелно са Подунавском зоном, а коју чине атари насеља: Курјаче, Мајиловац, Сираково, Поповац, Ђураково, Бискупље, Кисиљево, Тополовник и Кумане. У овој зони се налазе економски снажнија сеоска насеља са већ зачетим функцијама центара и тенденцијом згушњавања. Субопштински центар Мајиловац је средиште ове зоне.

СРЕДЊЕВСКО-ЉУБИЊСКА ЗОНА односно подручје некадашњих општина, коју чине насеља Десина, Печаница, Љубиње, Гарево, Дољашница, као подручје које се граничи са општином Пожаревац и Мало Црниће, са селима која су линеарно распоређена уз реку Пек - насеља Трибороде, Царевац, Камијево, Чешљева Бара и Макце која се граниче

са општинама Голубац и Кучево. У насељу Десина је највиша кота општине. Субопштински центар Средњево је средиште ове зоне, а изражен локални центар је Десине.

4. ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

После доношења постојећег Просторног плана општине Велико Градиште (Општински сл.гласник бр. 2/11) донете су значајне Измене и допуне Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 - УС, 132/14, 145/14 и 83/18).

Велики број постојећих планских решења потребно преиспитати и иновирати са становишта промењених. околности и развојних потреба насталих након усвајања вежћег Просторног плана општине.

Посебна специфичност су Уређајне основе за села, као део Просторног плана у међувремену уведене у законодавство, које детаљније и апликативније (у односу на претходне Шеме насеља) са становишта нових могућности планирања развоја села, одређују елементе неопходне за убрзано и поједностављено издавање деозвола за изградњу у овим насељима

Основни циљ израде новог Просторног плана јесте дефинисање планског основа за организацију, коришћење, уређење и заштиту простора Општине, који треба да доведе до активирања просторних потенцијала Општине и усмеравања њеног даљег интегралног развоја у оквирима одрживости.

Посебан циљ израде новог Просторног плана јесте да за поједина села, за која не постоји потребна техничка документација (Кусиће, Трибоpде, Пожежено, Царевац, Камијево, Печаница, Средњево, Рам, Бискупље, Острово, Гарево, Десине, Дољашница, Ђураково, Љубиње, Макце, Чешљева бара, Поповац, Кисиљево и Затоње), уређајне основе буду урађене на нивоу идејних пројеката за мреже хидротехничке инфраструктуре, првенствено дистрибутивне водоводне мреже, те да се тако кроз један плански документ остваре сви потребни предуслови за аплицирање ка одговарајућим фондовима и другим потенцијалним изворима финансирања изградње овакве инфраструктуре.

Просторни план садржаће правила градње, на основу којих ће бити могуће издавање Локацијских услова за изградњу у свим насељима.

5. ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА

Планирање, коришћење, уређење и заштита простора заснива се на принципима уређења и коришћења простора утврђеним Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 - УС, 132/14, 145/14 и 83/18), и другом законодавном регулативом.

Просторни план општине Велико Градиште ће бити урађен у складу са Законом о планирању и изградњи и Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, бр. 64/15). У складу с тим Просторни план ће садржати и Уређајне основе за сва села на подручју Општине и то за планирано грађевинско подручје:

Уређајне основе за Мајиловац, Сираково, Кумане, Тополовник и Курјаче ће бити садржаће:

1) границу просторног обухвата;
2) детаљну поделу подручја на просторне целине у односу на њихову намену;
3) приказ грађевинског подручја (катастарских парцела);
4) приказ површина јавне намене;
5) регулацију и нивелацију;
6) правила уређења и грађења по просторним целинама;
7) друге детаљне услове коришћења, уређења и заштите простора и објеката.

Уређајне основе за села Кусиће, Трибороде, Пожежено, Царевац, Камијево, Печаница, Средњево, Рам, Бискупље, Острово, Гарево, Десине, Дољашница, Ђураково, Љубиње, Макце, Чешљева бара, Поповац, Кисиљево и Затоње ће, осим наведеног садржати и идејне пројекте мреже хидротехничке инфраструктуре, првенствено дистрибутивне водоводне мреже.

Поред усаглашавања са законским одредбама Просторни план биће усаглашен и са плановима вишег реда, а који су донети у међувремену или су у процедури доношења приликом израде важећег Плана. У зависности од могућности и нивоа техничке документације биће утврђене и друге планске пропозиције заштите, коришћења и уређења простора у складу са режимима заштите, потреба одбране, реализације инфраструктурних система и др.

Главне активности уређења простора односиће се на очување квалитетног природног амбијента и унапређења туристичко-рекреативне и инфраструктурне опремљености насеља.

Изградња ће бити усмерена на периферне зоне насеља, уз покушај подизања стандарда живота на селу кроз подстицање пољопривредне производње и алтернативне сеоске економије. Могућа решења треба тражити у пословном партнерству урбаног и становништва у селима, нарочио оних у туристичко атрактивним зонама која могу бити нарочито интересантна за заједничка улагања.

Уређење простора и изградња у њему, прецизираће се нацртом Просторног плана.

6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Очекују се следећи, како генерални, тако и непосредни ефекти планирања у погледу унапређења начина коришћења простора:

- обезбеђење планског основа којим се резервише простор за изградњу и омогућава плански развоја у условима контролисаног коришћена простора;
- планским решењима биће утврђено коришћење, уређење и заштита простора у функцији спровођења смерница и циљева развоја утврђених релевантном стратешком документацијом на републичком и локалном нивоу;
- предложена решења биће усмерена ка максималној искоршћености ресурса и капацитета Општине, уз превазилажење постојећих ограничења у простору, као и унапређењу постојећег стања и усклађивања државног и локалног интереса;
- успостављање одговарајућих режима коришћења простора са циљем спречавања конфликата у простору и могућих негативних утицаја на окружење;
- планским решењима биће у свему дефинисана у складу и уз поштовање постојећег стања и локалних интереса;
- непосредни подстицај за привредни развој подручја и обезбеђивање повећане конкурентности и степена функционалне интегрисаности у оквиру планског подручја;
- ефекти планираних решења имају за циљ подстицај привредних активности и предузетништва предузимањем мера за унапређење инфраструктурне и комуналне опремљености локације, уз промовисање и развој туризма;
- циљеви и концепција развоја у области пословања су обезбеђење просторних, саобраћајних и инфраструктурних услова за дугорочни привредни развој;
- развојна улога у смислу стимулативног фактора којим се обезбеђује економски просперитет и тежи да се успостави демографска стабилност;
- обезбеђивање атрактивних привредних и комерцијалних зона и дефинисање јасних пропозиција које би биле стимулативне за улагање, нарочито становника на привременом раду у иностратнству из овог подручја;
- заштита културних и историјских споменика и неговање традиције (обичаји, кулинарство, веровања...) као основе за подизање туристичке атрактивности и јачање идентитета и свеукупне препознатљивости Општине на регионалном, националном и интернационалном нивоу;
- валоризација европског коридора Дунава у саобраћајном, економском и културолошком смислу;
- јачање територијалне кохезије након реализације које ће утицати на подизање инвестиционе привлачности окружења.

У Београду/Великом Градишту, март 2019.г.

Обрађивач Просторног плана:

Универзитет у Београду - Географски факултет

проф. др Дејан Филиповић, декан